

מובא במשנה ששליח שמגיע ממדינת הים עם גט צריך לומר "בפני נכתב בפני נחתם". ונחלקו האמוראים בטעם האמירה, רבה סבר שאין בני חו"ל בקיאים בתורת כתיבת גט לשמה, רבא חולק וסובר שהקשר בקיום העדים שבגט חסר משום שהם מחו"ל.

הגמרא מבררת מדוע רבא לא אמר כרבה (וכן להיפך), וכך לשון הגמרא (שם ג.):

ורבא מאי טעמא לא אמר כרבה? אמר לך: מי קתני בפני נכתב לשמה, בפני נחתם לשמה? ורבה? בדין הוא דליתני הכי, אלא דאי מפשת ליה דיבורא אתי למגזייה. השתא נמי אתי למגזייה! חדא מתלת גאיז, חדא מתרתי לא גאיז.

רבא מדייק מהמשנה שלא כתוב "בפני נכתב לשמה, בפני נחתם לשמה" ע"כ אין כוונת האמירה של השליח הוא מפני שלא בקיאים בטיב גיטין לשמה. לכן מחזירה הגמרא את השאלה לשיטת רבה, מדוע לא נאמרה תקנת חכמים "בפני נכתב לשמה, בפני נחתם לשמה"?

עונה הגמרא, שבאמת מן הדין הנוסח היה צריך להיות עם "לשמה", אך החשש שהשליח ישכח את הנוסח ע"כ הקילו חכמים לומר רק שני מילים כדי לחזק נאמנותו. שלוש מילים עלול השליח לשכוח, אך שני מילים כנראה הוא לא ישכח. ויש לעיין האם מילה אחת באמת כ"כ משנה?

הרמ"א על השו"ע מבאר שיש צורך לומר "בפני נכתב, בפני נחתם בלשון הקודש", וכך מובא שם (אה"ע"ז סי' קמב סע' ו-ז):

אומר: בפני נכתב ובפני נחתם, בשעה שנותנו ליד האשה או סמוך לו מיד תוך כדי דיבור. לפיכך נתנו לה ולא הספיק לומר: בפני נכתב ובפני נחתם עד שנשתתק, פסול, עד שיתקיים בחותמיו.

הגה: וי"א דצריך לאמרו בלשון הקודש, דהיינו: בפני נכתב ובפני נחתם (כן משמע מהרא"ש פ"ק מסדר גיטין). ואם עם הארץ הוא, מקרין אותו מלה במלה ומודיעים לו בלע"ז הפירוש (גם זה בסדרים).

כלומר, יש צורך לומר את תקנת חכמים בלשון הקודש דווקא. ומבאר החתם סופר שהמקור הוא מהגמרא שלנו, וזה לשונו (ד"ה חדא):

חדא מתלת גאיז, נ"ל היינו טעמא שכ' בד"מ ומייתי בש"ע קפידא לכתחלה לומר בפ"נ בלה"ק דוקא ואם אינו מכיר בלה"ק אומרים לו מלה במלה משום דבשאר לשונות הוה בפני נכתב יותר משתי תיבות כי בפני הנקודה קמץ פתח מורה כאלו נאמר בפני עצמי ונון של נכתב במקום נעשה מעשה הכתיבה ובשאר לשונות צריך להאריך וחיישינן דלמא גיז אף על גב דקיי"ל כרבא דלית לי' מיגז גיז מ"מ כל מה דאפשר לכתחלה לעשות ככ"ע שפיר דמי.

בשאר הלשונות המילים "בפני נכתב" הם יותר משתי מילים, ובגמרא מבואר שיש לומר שתי מילים בלבד כדי שלא ישכח השליח ("כל המשנה ממטבע שטבעו חכמים בגיטין הולד ממזר" רש"י ד"ה אתי). ואם כן נמצא שיש לשמור על לשון הקודש באמירת השליח עפ"י תקנת חכמים.

נראה להוסיף, שכל הדיון הוא בשליח שמגיע מחוץ לארץ לא". ע"כ הוא דובר שפות זרות, וחז"ל דייקו שיהיה שימוש בלשון הקודש דווקא. ושליח שמכיר את התקנה התמציתית של "בפני נכתב, בפני נחתם" יודע את משמעות הכתיבה והחתימה לשמה. ואם הוא עם הארץ, לא נמנע את הקולא של חכמים בעגונה, "ומקרין אותו מלה המלה ומודיעים לו בלע"ז הפירוש" כלשון הרמ"א.

נראה להוסיף, שחכמים ראו חשיבות מיוחדת דווקא בלשון הקודש, משום שהיא לשון עצמית, שע"י נברא כל המציאות. גם הדיווגים נכללים בראשית הבריאה (עיי' רבינו בחיי), והזיווג נברא ע"י אותיות בלשה"ק כך גם הפירוד צריך שיהיה בלשון הקודש.

אך יש להבין, אם לשון הקודש הוא לשון שיוצר ובורא ("ברוך שאמר והיה העולם ברוך אומר ועושה"), אזי מדוע גם פירוד ופירוק יעשה עפ"י לשון הקודש?

נראה שכך סוד הדברים, אין לשון הקודש משמש כפירוד בלבד, אלא הוא מכין את הקרקע לזיווג הבא. וכך היא דרך של חכמים להקל בעגונות משום שלא תהו בראה אלא לשבת יצרה. האשה לא נועדה להישאר בודדה, ע"כ יש חשיבות לגרש דווקא ע"י לשון הקודש, כי "סטרא דקדושא שרי בפירודא, וסיים בחיבורא". כל מטרת עולם הקודש הוא הסיום בחיבור עוצמתי יותר ממה שהיה לפני כן.

בקיצורו של דבר, לשון הקודש מעידה בעצמה את הכתיבה לשמה בצורה הגבוה ביותר. השליח עם הלשון שבורא עולמות, מכון את היצירה והבריאה של הקשר הבא- ושלא תשאר האשה בודדה בבחינת "סיים בחיבורא".